

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о странцима садржан је у члану 97. тачка 5. Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, број 89/06), којим се утврђује да Република Србија између осталог, уређује и обезбеђује, систем преласка границе и контроле промета роба, услуга и путничког саобраћаја преко границе; положај странаца и страних правних лица;

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

У циљу даљег усклађивања прописа Републике Србије са прописима Европске Уније израђен је Нацрт Закона о изменама и допунама Закона о странцима. Кроз Нацрт Закона је извршено усклађивање националног законодавства са Директивом 2011/98/ЕУ о јединственом поступку обраде захтева за издавање јединствене дозволе за боравак и рад страним држављанима у Републици Србији.

Хармонизација законодавства у области легалних и ирегуларних миграција је једна од активности прописаним Ревидираним Акционим планом за Поглавље 24, потпоглавље Миграције.

Паралелно са израдом Нацрта Закона о изменама и допунама Закона о странцима, израђен је Нацрт Закона о изменама и допунама Закона о запошљавању странаца у циљу хоризонталне повезаности два национална прописа.

Изменама и допунама Закона о странцима и изменама и допунама Закона о запошљавању странаца се омогућава да страни држављани у јединственом поступку, пред једним државним органом, Министарством унутрашњих послова Републике Србије, остваре истовремено право на привремени боравак и рад у Републици Србији, на начин да државни органи, у складу са законом и у оквиру надлежности врше, кроз јединствен поступак, потребне провере везане за издавање како привременог боравка, тако и радне дозволе, након чега се, уколико су испуњени законски услови, издаје јединствена дозвола за привремени боравак и рад у Републици Србији.

Имајући у виду један од стратешких циљева Владе Републике Србије, а који се односи на развој и дигитализацију, односно повећање броја електронских услуга за грађане, поступак издавања јединствене дозволе, односно дозволе за боравак и рад у Републици Србији је у потпуности дигитализован, односно одредбама Закона о изменама и допунама Закона о странцима прописано је да се захтев за издавање јединствене дозволе може поднети искључиво електронским путем.

Руводећи се интересом Владе Републике Србије да је неопходно успоставити конкурентно тржиште рада, као и стварање повољнијих услова за привреднике, где се без великих административних препрека, омогућава лакши и ефикаснији начин решавања статусних питања странаца који долазе на рад у нашу земљу, без одласка на „шалтер“ у просторије Министарства унутрашњих послова, предложеним изменама и допунама Закона о странцима омогућиће се унапређење и подизање пре свега пословног, али и свеобухватног имиџа Републике Србије у региону и свету.

Прописивањем предложених решења у Нацрту Закона о изменама и допунама Закона о странцима омогућен је јединствен (обједињен) поступак, који мења досадашњу обавезу странца да прво регулише привремени боравак у складу са одредбама Закона о странцима, а након тога, послодавац или сам странац, подноси захтев за издавање дозволе за рад у складу са одредбама Закона о запошљавању странаца.

Подношењем захтева за издавање јединствене дозволе, који се решава у року од 15 дана од дана достављања уредне документације, скраћен је период времена када странац, након уласка у земљу може законито да почне да обавља привредну делатност, чиме су смањени трошкови послодавца и самог странца, везани за његов смештај и боравак у Републици Србији од момента уласка до добијања потребних дозвола за њихов боравак и рад.

Посебно је значајно истаћи да ће захтев за издавање јединствене дозволе за боравак и рад моћи поред странца да поднесе и послодавац, и то за већи број страних радника које ће ангажовати, чиме ће се додатно подићи стандарди Републике Србије када је у питању конкурентност тржишта радне снаге и привлачења страних инвестиција.

Стратешки гледано, због напора које Влада Републике Србије улаже у циљу развоја привредног раста и пораста бруто друштвеног производа, а кроз реализацију великог броја пре свега инфраструктурних пројеката, у нашој земљи у овом тренутку, а очекује се да се такав трен настави, постоји велика потреба за привлачењем стране радне снаге.

У том смислу, а имајући у виду потребу привлачења страних радника, али и свих других странаца који планирају да дужи временски период проведу у Републици Србији, те потребе да се за стране држављане омогући већа правна сигурност и смање бирократске и административне препреке, изменама и допунама овог закона омогућено је да се привремени боравак (уместо досадашње једне године) одобри на период до три године, у зависности од постојања разлога и доказа који се прилажу у сваком појединачном случају. Рок важења јединствене дозволе је такође три године.

Уважавајући потребу да страни држављани који имају одобрен привремени боравак по другим основама прописаним важећим Законом о странцима, имају и могућност да раде у нашој земљи, чиме доприносе развоју земље, кроз хоризонталну повезаност норми које се предлажу кроз измену и допуну Закона о запошљавању странаца омогућено је да велики број странаца има законом одобрено право на рад у Републици Србији и без издавања јединствене дозволе за привремени боравак и рад.

У ту групу странаца спадају пре свега странци којима је одобрен привремени боравак по основу спајања породице са држављанином Републике Србије, странцима који имају одобрен привремени боравак по основу поседовања некретнине, по основу студирања (у временском периоду прописаним Законом о запошљавању странаца), странцима који имају одобрен привремени боравак по основу научно истраживачког рада, волонтерима, страним новинарима, страним експертима који су ангажовани на пројектима у државним органима Републике Србије, верским службеницима, странцима на хуманитарном боравку, странцима који су жртве трговине људима и другим странцима у складу са одредбама Закона о запошљавању странаца, као и стално настањеним странцима.

Прописивање права на рад које је законом декларативно прописано за велики број категорија странаца који живе у Републици Србији и који су своје животне активности везали за нашу земљу, остварује се већа правна сигурност странаца у Републици Србији а странци се, као грађани Републике Србије, изједначавају са домаћим држављанима када је

у питању право на рад и право на избор посла, што је уставно право свих грађана Републике Србије. Такође, тржиште рада у Републици Србији се јача и постаје конкурентније.

Законом о изменама и допунама Закона о странцима прописано је да се привремени боравак (по свим основама прописаним Законом), односно јединствена дозвола за привремени боравак и рад издаје у виду биометријског документа, чиме је замењена налепница привременог боравка која се утискује у пасош странца.

Прописивање биометријске дозволе за привремени боравак, односно биометријске јединствене дозволе за привремени боравак и рад је још један корак напред у хармонизацији домаћег законодавства са европским стандардима када је у питању безбедност докумената који се издају страним држављанима. Поред наведеног, на прописани начин подижу се стандарди везани за безбедносни аспект и контролу кретања страних држављана на територији Републике Србије, будући да ће се свим странцима којима се одобрава привремени боравак, односно издаје јединствена дозвола узимати биометријски подаци (фотографија, отисци прстију и потпис), у складу са законом.

Такође, издавањем биометријског документа страним држављанима којима је одобрен привремени боравак, односно издата јединствена дозвола страни држављани су изједначени са држављанима Републике Србије, будући да им се издају документи који омогућавају коришћење и других услуга које имају држављани Републике Србије на порталу е Управе, као што је право на коришћење електронског потписа приликом остваривања својих права и обавеза, што додатно представља бенефит када је у питању положај странаца у Републици Србији.

Имајући у виду потребу да се страним држављанима омогући да лакше остваре право на привремени боравак у земљи, олакшана је процедура за одређене категорије странаца који подносе захтев за одобрење привременог боравка у Републици Србији. У том смислу прописано је да доказ о средствима за издржавање и доказ о здравственом осигурању током планираног боравка у Републици Србији не подноси странац који је члан уже породице држављанина Републике Србије и странац који подноси захтев по основу запошљавања.

Поред наведеног измењена је обавеза странца да захтев за продужење привременог боравка подноси 30 дана пре истека важећег привременог боравка, и у том смислу је прописано да се захтев за продужење привременог боравка може поднети до дана истека претходно важећег привременог боравка. Истоветна норма је прописана и за продужење јединствене дозволе.

Предложеним изменама и допунама Закона о странцима, и у оквиру поступка за одобравање сталног настањења у Републици Србији извршене су измене, и то у делу који се односи на временски период који странац треба да проведе на територији Републике Србије на одобреном привременом боравку. Изменама и допунама закона предложено је да се стално настањење може одобрити након три године непрекидног боравка на територији Републике Србије, уместо досадашњих пет. Као што је већ напоменуто, стално настањени странац, у складу са одредбама које су прописане изменама и допунама Закона о запошљавању странаца има право на рад у складу са тим законом, без посебних формалности које је односе на досадашњу обавезу прибављања личне радне дозволе, у складу са одредбама Закона о странцима.

У области сталног настањења, изменама и допунама прописано је и да лична карта

за странца која се издаје стано настањеним странцима постане исправа о идентитету која се издаје стално настањеном странцу, и да представља дозволу за стално настањење странца у Републици Србији.

Изменама и допунама је прописано да се странцу на сталном настањењу не издаје више налепница о одобреном сталном настањењу која се утикује у путну исправу странца, већ се након поступка по захтеву за одобрење сталног настањења који је завршен решењем којим се одобрава стално настањење у Републици Србији, без посебних административних захтева странцу издаје лична карта за странца која је дозвола за стални боравак у Републици Србији и која се издаје на период од 5 година. Лична карта за странца се обнавља без поновног разматрања да ли странац испуњава услове за одобрење сталног боравка у Републици Србији.

Имајући у виду интерес Републике Србије да страним држављанима који имају српско порекло олакша правни положај у Републици Србији и да им се омогући да, уколико желе да живе и раде у земљи својих предака лакше интегришу у друштвени и економски живот земље, прописан је нови основ за стицање сталног настањења у посебним случајевима, односно српско порекло се прописује као основ за подношење захтева и одобрење сталног настањења у Републици Србији.

Прописано је да такође, да се поступак подношења захтева за стално настањење омогући и електронским путем, као још једна од дигитализованих услуга за грађане.

Важна новина коју прате измене и допуне овог закона је и омогућавање да се странцу уместо налепнице визе изда виза у електронском формату, а прописан је правни основ да министар надлежан за спољне послове донесе пропис о ближим условима и начину издавања визе у електронском формату.

Омогућавање наведеног представља значајан напредак Републике Србије у области која регулише начин уласка у земљу страних држављана којима је у складу са визним режимом потребна виза за улазак и боравак на територији наше земље, који се огледа у дигитализацији поступка издавања виза странцима. У том смислу и у области издавања виза имао се у виду стратешки циљ Владе Републике Србије, усмерен ка повећању броја дигитализованих услуга за све грађане, па и за стране држављане.

Имајући у виду потребу да страни држављани којима је за улазак у Републику Србију потребна виза, а који поднесу захтев за издавање визе за дужи боравак (визе Д), омогући да одмах по доласку могу законито да раде у нашој земљи, хоризонталним повезивањем одредби којима се мења овај закон и Закон о запошљавању странаца, прописано је да виза за дужи боравак (виза Д) издата по основу запослења, истовремено буде и боравишна и радна дозвола у периоду важења издате визе (а најдуже до 180 дана).

Предложено законско решење додатно има ефекат на привредни и економски економског развоја земље, скраћењу административних процедура како за странца, тако и послодавца по уласку странца у земљу, а државни органи укључени у поступак одобравања визе за дужи боравак, док је странац још у земљи порекла, врше потребне провере и у ефикасном и обједињеном поступку размењују подататке од значаја за доношење одлуке по поднетом захтеву за визу и утврђују да ли су испуњени услови за издавање визе за дужи боравак (визе Д).

Поред чињенице да је изменама и допунама Закона о странцима се, као што је већ

наведено, скраћен административни поступак и у великој мери либерализован долазак страних држављана у Републику Србију, те да су прописане повољније норме, посебно је посвећена пажња када је у питању контрола уласка у земљу страних држављана из миграционо високо ризичних земаља, чијим држављанима је за улазак у Републику Србију потребна виза.

У том смислу, изменама и допунама овог закона додатно су прецизиране обавезе позивара који позива странца у Републику Србију и који се позивним писмом обавезује да ће сносити трошкове његовог боравка у Републици Србији, као и трошкове принудног удаљења и смештаја странца у прихватилиште за странце, а у циљу његовог повратка у земљу порекла.

Имајући у виду да је Република Србија суочена са великим приливом ирегуларних миграната, изменама и допунама је, у циљу спречавања ситуације да странци након легалног уласка у Републику Србију на основу издате визе, постану ирегуларни мигранти на начин да злоупотребе издату визу и на незаконит напусте територију наше земље, прописана је појачана одговорност позивара који позива стране држављане у Републику Србију, најчешће као радну снагу из земаља миграционо високог ризика. На транспарентан начин прописане су обавезе које позивар треба да има у виду када позива стране држављане у Републику Србију.

Поред наведеног, прописивањем обавеза о којима позивар треба да води рачуна када доставља позивно писмо (гаранцију) за стране држављане, посредно се спречава и евентуална експлоатација страних радника и штите његова права, а за кршење прописаних обавеза позивара предвиђена је казнена одредба.

Додатно, у случају да, након издавања визе дође до незаконите миграције, прописан је начин како се трошкови смештаја у прихватилиште за странце и трошкови враћања странца у земљу порекла наплаћују од странца, уколико има новчаних средстава, односно од позивара на основу чијег позивног писма је странац дошао у Републику Србију. У том смислу прописан је и правни основ за доношење прописа којим се уређују ближи услови и начин израчунавања трошкова принудног удаљења странца.

Законска решења везана за јединствену дозволу и издавање биометријских докумената странцима, као и други чланови Нацрта закона из члана 53 имају одложену примену од дана ступања на снагу Закона, односно почињу да се примењују дана 01.02.2024. године, имајући у виду да је за примену неопходно да се припреме технички услови.

Законом се уједно прецизирају поједине одредбе и отклањају уочене техничке грешке у тренутно важећем Закону о странцима, а у циљу ефикасније примене прописаних одредби.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта закона којим се мења члан 3. Закона предвиђено је да се измени институт личне карте за странца, као и да се уведу нова два института: јединствена дозвола и дозвола за привремени боравак и рад странца у Републици Србији.

Чланом 2. Нацрта закона којим се мења члан 5. Закона прописано је да у случају промене презимена или личног имена приликом боравка у нашој земљи, странац прибавља

нову путну исправу са важећим личним подацима у року од шест месеци од момента промене личних података.

Чланом 3. Нацрта закона мења се члан 7. Закона, а наведеним изменама омогућава се да се поред обраде биометријских података у складу са прописом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих полова, узимају биометријски подаци (фотографија, отисак прста и потпис) од странца, а у циљу спровођења поступака прописаних законом.

Чланом 4. Нацрта закона којим се мења члан 10. Закона прецизирано је да се поступци прописани овим законом решавају у поступку непосредног одлучивања, при чему се примењују одредбе закона којим је уређен општи управни поступак

Чланом 5. и 6. Нацрта закона, којим се мења члан 13, Закона и додаје члан 13а. прописане су одредбе којима се појачава гаранција позивара, односно организатора туристичког или пословног путовања странца у случају да се странац нађе у незаконитом боравку у Републици Србији, а до његовог незаконитог боравка је дошло због пропуста позивара, односно организатора путовања.

Чланом 7. Нацрта закона којим се мења члан 16. Закона прецизирано је се дан уласка у Републику Србију и дан изласка из Републике Србије рачунају се у дане боравка на територији Републике Србије.

Чланом 8. Нацрта закона којим се мења члан 18. Закона, прецизиран је појам визе, која се издаје у облику налепнице, као и да виза може бити издата у електронском формату, а прописано је овлашћење да министар надлежан за спољне послове донесе пропис којим се уређује начин и ближи услови за издавање визе у електронском формату.

Чланом 9. Нацрта закона којим се мења члан 22. Закона извршено је усаглашавање у односу на нови институт јединствене дозволе за привремени боравак и рад у Републици Србији, а имајући у виду да важећи закон не познаје наведени институт, те да и издата виза за дужи боравак (виза Д) пружа правни основ за подношење захтева за издавање јединствене дозволе.

Чланом 10. Нацрта закона којим се мења члан 26. Закона додаје се став везан за овлашћење за доношење прописа о ближим условима и начину одобравања виза, као и изгледу и садржају позивног писма који доносе споразумно министар надлежан за спољне послове, министар надлежан за унутрашње послове и министар надлежан за послове запошљавања

Чланом 11. Нацрта закона којим се мења члан 29. Закона и предвиђа се да пре издавања визе, дипломатско-конзуларно представништво прибавља претходну сагласност Министарства унутрашњих послова, осим у случају када је то у интересу Републике Србије или за то постоје хуманитарни разлози или разлози више силе. Такође, прописује се да приликом издавања визе за дужи боравак по основу запошљавања, организација надлежна за послове запошљавања надлежном органу доставља процену о испуњености услова за запошљавање у Републици Србији, чиме се стварају услови да виза за дужи боравак по основу запошљавања буде истовремено дозвола за боравак и рад у Републици Србији, у периоду рока важења визе, како је већ наведено у делу II овог Образложења.

Чланом 12. Нацрта закона којим се мења члан 40. Закона прецизиран је период када странац подноси захтев за одобрење привременог боравка у односу на период који је дужи од 90 дана од дана уласка. У том смислу члан се допуњава периодом боравка који је одређен међународним уговором, који као међународни уговор има вишу правну снагу од закона, као и периодом рока важења визе за дужи боравак и у ком странац може поднети благовремени захтев за одобрење привременог боравка. Такође, прописује се основ за доношење акта Владе којим ће се, у складу са интересом Републике Србије, одредити

категорије странаца којима ће се независно од основа прописаних за одобрење привременог боравка одобрити привремени боравак. Поред наведеног додат је нови став у члану, којим је прописано у којим случајевима се примењују одредбе овог закона које се односе на дозволу за привремени боравак и рад странца, а у којим случајевима се странцу издаје дозвола за привремени боравак.

Чланом 13. Нацрта закона којим се мења члан 41. Закона прописано је да се захтев за одобрење привременог боравка може поднети до истека рока важења привременог боравка, чиме се мења обавеза странца да захтев за продужење привременог боравка мора поднети најкасније до 30 дана пре истека важећег привременог боравка. Такође, исправљена је техничка грешка у члану 41. став (9) Закона.

Чланом 14. Нацрта закона прописано је да се члан 41а брише, будући да након увођења у правни систем јединствене боравишне и радне дозволе, постојање члана којим се регулише подношење јединственог захтева за привремени боравак и дозволу за рад није потребно.

Чланом 15. Нацрта закона измењен је члан 43. Закона и прописано је да када се дозвола за привремени боравак издаје као биометријски документ, странац поред личних докумената из става (1) тачка 1) овог члана може да приложи и важећу личну карту државе чији је држављанин, ако у складу са важећим прописима, може да уђе у Републику Србију са личном картом, при чему лични документ-важећи лични или службени пасош, односно лична карта мора важити најмање три месеца дуже од периода на који се тражи одобрење привременог боравка. Прописана је и измена законског овлашћења за доношење прописа о ближим условима за одобрење привременог боравка, изгледу захтева за одобрење привременог боравка, као и изгледу обрасца и начину издавања дозволе за привремени боравак, будући да се од 01.02.2024. године странцау коме је одобрен привремени боравак у Републици Србији више неће утискивати налепница привременог боравка у страну путну исправу, већ ће му се издати биометријски документ дозволе за привремени боравак.

Чланом 16. Нацрта закона којим се додаје нови члан 43а, прописано је да приликом подношења захтева за одобрење или продужење привременог боравка странац који је члан уже породице држављанина Републике Србије, као и странац који се запошљавања не прилаже доказ о средствима за издржавање током планираног боравка и доказ о здравственом осигурању током планираног боравка.

Чланом 17. којим се мења члан 44. Закона прописано је да се привремени боравак може одобрити у трајању до три године и може се продужавати на исти период, у зависности од разлога због којих се привремени боравак одобрава. Такође, бришу се ставови овог члана који се односе на начин одобравања привременог боравка путем утискивања налепнице одобреног привременог боравка у путну исправу странца, будући да ће се странцу од 01.02.2024. године издавати биометријски документ у виду дозволе за привремени боравак.

Чланом 18. Нацрта закона којим се мења члан 45. Закона извршено је системско усаглашавање текста у смислу прецизирања рока важења личног документа странца који је приложен уз захтев за одобрење, односно продужење привременог боравка, а који мора бити дужи од периода на који се тражи одобрење привременог боравка. Став (2) овог члана је избрисан, а ставови од (3) до (7) постају ставови (2)-(6).

Чланом 19. Нацрта закона предвиђена је измена члана 46. Закона којим је прописано да је странац који намерава да борави и ради у Републици Србији дужан је да у периоду законитог боравка поднесе захтев за издавање јединствене дозволе, у складу са одредбама

овог закона које се односе на јединствену дозволу, као и обавезу странца који намерава да борави у Републици Србији дуже од 90 дана у периоду од 180 дана, односно у периоду законитог боравака у Републици Србији, и који у складу са прописима којима је регулисано запошљавање странаца има право на рад и без јединствене дозволе, мора поднети захтев за одобрење привременог боравака, како је већ појашњено у делу делу II овог Образложења.

Чланом 20. Нацрта закона уводи се нови институт - дозвола за привремени боравак и рад странца (јединствена дозвола), додавањем нових чланова од 46а-46ж, после члана 46. Чланом 20. је прописан начин подношења захтева, услови за издавање јединствене дозволе, поступак одлучивања, основ за издавање јединствене дозволе, разлози за одбијање захтева за издавање јединствене дозволе, рок важења јединствене дозволе, као и престанак важења јединствене дозволе. Прописивањем ових одредби институт јединствене дозволе за боравак и рад је уведен у правни систем Републике Србије, а одредбе су систематизоване и прописане на исти начин као и одредбе којима се прописује одобравање привременог боравака странцима.

Чланом 21. Нацрта закона којим се мења члан 48. Закона брише се став којом је прописано да се привремени боравак по основу студирања у Републици Србији странцу одобрава у трајању од једне године и може се продужити на исти период, будући да је општом одредбом у члану 17. Нацрта закона прописано да се привремени боравак по свим основама прописаним Законом може одобрити у временском трајању до три године, што је повољније решење у односу на постојеће решење. Такође, прописано је да, у случају да студије трају краће од три године, привремени боравак се одобрава за период трајања студија. Брише се став (4) којим је прописан основ за одбијање захтева за продужење привременог боравака по основу студија.

Чланом 22. Нацрта закона прописано је брисање члана 50. Закона, будући да ће од 01.02.2024. године странци који обављају специјализацију, стручну обуку или праксу, као вид обављања пословне делатности, односно рада у Републици Србији подносити захтев за издавање јединствене дозволе, а у складу са чланом 20. Нацрта закона.

Чланом 23. Нацрта закона којим се мења члан 51. Закона брише се став којим је прописано да се странцу по основу научно-истраживачког рада или других научно-образовних активности привремени боравак у Републици Србији одобрава у трајању од једне године и може се продужити на исти период, будући да је општом одредбом у члану 17 Нацрта закона прописано да се привремени боравак по свим основама прописаним Законом може одобрити у временском трајању до три године, што је повољније решење у односу на постојеће решење. Такође, прописано је да, у случају да научно истраживачки рад или друга науно образовна активност траје краће од три године, привремени боравак се одобрава за период трајања те активности. Став овог члана који се односи на упућивање странца коме је одобрен привремени боравак по овом основу на прибављање радне дозволе у складу са прописима којима се уређује запошљавање странаца се брише, будући да је овој категорији странаца, изменама и допунама Закона о запошљавању странаца омогућено право на рад самим законом и без јединствене дозволе, како је већ наведено.

Чланом 24. Нацрта закона којим се мења члан 57. Закона брише се став којим је прописано да се странцу по основу спајања породице привремени боравак у Републици Србији одобрава у трајању од једне године и може се продужити на исти период, будући да је општом одредбом у члану 17 Нацрта закона прописано да се привремени боравак по свим основама прописаним Законом може одобрити у временском трајању до три године, што је повољније решење у односу на постојеће решење. Такође, изменама је омогућено да

странац може да поднесе захтев за одобрење, односно продужење привременог боравака као члан породице странца коме је издата јединствена дозвола, што представља усаглашавање постојећих одредби са новим институтом – јединственом дозволом за привремени боравак и рад.

Чланом 25. Нацрта закона којим се мења члан 58. Закона прописано је да се привремени боравак малолетног странца, рођеног на територији Републике Србије, одобрава на период до три године уколико је један од родитеља, старатеља или законски заступник детета стално настањени странац.

Чланом 26. Нацрта закона којим се мења члан 59. Закона на начин да се брише став којим је прописано да се странцу самостални боравак у Републици Србији одобрава у трајању од једне године и може се продужити на исти период, будући да је општом одредбом у члану 17 Нацрта закона прописано да се привремени боравак по свим основама прописаним Законом може одобрити у временском трајању до три године, што је повољније решење у односу на постојеће решење.

Чланом 27. Нацрта закона којим се мења члан 66. Закона додате су одредбе које се односе на престанак привременог боравака странца и то по захтеву странца и по сили закона. Поред наведеног, измена је извршена и у делу који се односи на изрицање рока за напуштање Републике Србије, који се у односу на постојеће законско решење мења на начин да је одређивање рока за напуштање територије Републике Србије могућност, а не обавеза.

Чланом 28. Нацрта закона којим се мења члан 67. Закона прописано је да је стално настањење одобрење за дуготрајни боравак странца у Републици Србији, уместо досадашњег законског решења који прописује да је стално настањење дозвола за дуготрајни боравак. У том смислу, прописано је да је дозвола за стално настањење у Републици Србији лична карта за странца, која се издаје странцу коме је одобрено стално настањење, како је већ наведено у делу II овог Образложења. Поред наведеног прописано је да се стално настањење може одобрити странцу након три године непрекидног боравака на територији Републике Србије по основу одобреног привременог боравака, уместо досадашњих пет. Изменама и допунама је дат правни основ да се стално настањење може одобрити и странцу коме је издата јединствена дозвола, и да се том приликом сходно примењују одредбе везане за одобрење сталног настањења странцу коме је одобрен привремени боравак. Такође, преформулисано је и овлашћење за доношење подзаконског акта који се односи на одобрење сталног настањења.

Чланом 29. Нацрта закона којим се мења члан 68. Закона брисан је основ за стално настањење у посебним случајевима када се ради о брачној или ванбрачној заједници са држављанином Републике Србије, или странцем коме је одобрено стално настањење којим је прописан потребан период од 3 године на боравак, будући да је изменама члана 28. овог Нацрта исти период боравака потребан за одобрење сталног настањења прописан за све странце. Као нови основ за стицање сталног настањења у посебним случајевима прописано је за странца који је српског порекла.

Чланом 30. Нацрта закона којим се мења члан 69. Закона додаје се став којим је прописано да се захтев за стално настањење може поднети и електронским путем, а прописан је и правни основ за доношење прописа којим министар надлежан за унутрашње полове уређује ближе услове за подношење захтева за одобрење сталног настањења електронским путем.

Чланом 31. Нацрта закона којим се мења члан 70. Закона побројани су докази које странац прилаже уз захтев за одобрење сталног настањења и прописано је да се странцу коме је одобрено стално настањење издаје лична карта за странца која је дозвола за дуготрајни боравак странца у Републици Србији.

Чланом 32. Нацрта закона којим се мења члан 71. Закона преформулисан је став (2) на начин да приликом одлучивања по захтеву за стално настањење орган цени посебне околности сваког појединачног случаја, те узима у обзир дужину трајања претходних привремених боравака, личне, породичне, културне, економске и друге везе странца са Републиком Србијом, односно озбиљност учињеног кривичног дела за које се гони по службеној дужности, као и претњу коју подносилац захтева представља по безбедност Републике Србије и њених грађана, а процењене околности сваког појединачног случаја могу имати утицаја на доношење одлуке по захтеву за стално настањење у случају да странац испуњава, односно не испуњава услове из чланова 67, 68. и 70. Закона.

Чланом 33. Нацрта закона којим се мења члан 74. Закона прецизиран је незаконит боравак странца, и то ако је странац у Републици Србији остао дуже од 90 дана у периоду од 180 дана, односно дуже од периода боравка странца одређеног међународним уговором, који може, бити дужи, односно краћи од 90 дана у периоду од 180 дана, како је прописано законом да странац може законито боравити у Републици Србији без другог правног основа у складу са одредбама Закона о странцима.

Чланом 34. Нацрта закона којим се мења члан 87. Закона додато је да основана сумња да страни држављанин неће добровољно напустити Републику Србију и поступити у складу са решењем о враћању постоји и у случају да његов боравак на територији Републике Србије представља неприхватљив безбедносни ризик за Републику Србију и њене грађане, у складу са чланом 9. Закона.

Чланом 35. Нацрта закона којим се мења члан 88. Закона брисан је рок у коме је потребно најкасније донети решење којим се продужава смештај странца у прихватилишту за странце.

Чланом 36. Нацрта закона којим се мења члан 94. Закона прецизиране су одредбе које се односе на трошкове враћања странца, трошкови спадају у трошкове принудног удаљења странца у земљу порекла као и овлашћење за доношење прописа о трошковима принудног удаљења и начина израчунавања трошкова принудног удаљења који доноси министар надлежан за унутрашње послове.

Чланом 37. Нацрта закона којим се мења члан 100. Закона додате су дозвола за боравак и јединствена дозвола као врста исправа којима странац доказује свој идентитет у Републици Србији.

Чланом 38. Нацрта закона после члана 101. додају се чл. 101а и 101б којим се уређују садржај обрасца дозволе за привремени боравак, односно јединствене дозволе и начин њиховог издавања.

Чланом 39. Нацрта закона којим се мења члан 102. Закона избрисан је део одредбе става 1. који прописивао да се лична карта издаје странцу који нема важећу путну исправу, а привремени боравак му је одобрен решењем, а новим ставом (2а) је прописано да се привремена лична карта за странца се издаје и у случају када се странцу који нема путну исправу одобрава привремени боравак.

Чланом 40. Нацрта закона додат је члан 103а којим је прописано да образац дозволе за привремени боравак, односно јединствене дозволе, образац личне карте за странца и

привремене личне карте за странца, као и образац путног листа за странце израђује и штампа Народна банка Србије-Завод за израду новчаница и кованог новца.

Чланом 41. Нацрта закона којим се мења члан 104. Закона измењен је наслов изнад члана. Такође прописао је да за издавање личне карте за странца више неће бити потребан формално правни захтев, као до сада, већ издавање личне карте за странца представља завршетак поступка по поднетом и одобреном захтеву за стално настањење. Приликом издавања личне карте за странца, странцу коме је одобрено стално настањење узимају се биометријски подаци (фотографија, отисак прста и потпис). Такође, прецизирани су услови за издавање личне карте малолетном странцу, као и да се узимање отисака прстију и потпис малолетног лица узимају тек након навршене 12 године живота.

Чланом 42. Нацрта закона мења се члан 106. Закона који се односи на важење личне карте за странца.

Чланом 43. Нацрта закона којим се мења члан 108. Закона прописано је да је странац дужан да о нестанку личне карте за странца или привремене личне карте за странца без одлагања обавести надлежни орган, који решењем проглашава личну карту за странца или привремену личну карту за странца неважећом, и исто оглашава на званичној веб презентацији Министарства унутрашњих послова.

Чланом 44. Нацрта закона којим се мења члан 109. Закона мења се наслов изнад члана и прописује обавеза странца да о нестанку дозволе за привремени боравак, односно јединствене дозволе, без одлагања обавести надлежни орган, који решењем проглашава дозволу за привремени боравак, односно јединствену дозволу неважећом, и исто оглашава на званичној веб презентацији Министарства унутрашњих послова.

Чланом 45. Нацрта закона којим се мења члан 117. Закона измењена је одредба која се односи на преузимање података организације надлежне за послове запошљавања од Министарства унутрашњих послова која преузима податке о одобреном привременом или сталном настањењу странца, односно јединственим дозволама, док Министарство унутрашњих послова преузима податке о процени испуњености услова за издавање јединствене дозволе, у складу са законом.

Чланом 46. Нацрта закона којим се мења члан 118. Закона измењена је одредба која се односи на надзор над спровођењем овог закона и прописано је да надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу овог закона врше министарство унутрашњих послова, министарство надлежно за послове запошљавања, преко надлежне инспекције рада и организације надлежне за послове запошљавања, као и министарство надлежно за спољне послове, свако у делу прописане надлежности.

Чланом 47. Нацрта закона којим се мења члан 119. Закона предвиђене су казне за прекршаје позивара и организатора туристичких и пословних путовања, а подигнут је минимални износ казне које се може изрећи за учињени прекршај.

Чланом 48., 49. и 50. Нацрта закона којим се мењају чланови казних одредби и то чл. 120, 121, 122 и 123. Закона, предвиђене су казне за прекршаје поводом нових института јединствене дозволе и дозволе за боравак, а у члану 49. Нацрта закона којим се мења члан 123. казна је прописана у фиксном износу због увођења могућности изрицања прекршајног налога. Такође, у свим члановима подигну је минимални износ казне која се може изрећи за учињени прекршај.

Чланом 51. Нацрта закона побројана су овлашћења за доношење извршних прописа за спровођење овог закона.

Чланом 52. Прописано је да ће се сви поступци започети до ступања на снагу овог закона окончати применом прописа према којима су започети, као и да почетком примене прописа из члана 51. став (1) и став (2) тач. 1) и 2), престају да важе одредбе члана 124. став (1), став (3) тач. 4) и 5) Закона о странцима („Службени гласник РС, бр. 24/18 и 31/19).

Чланом 53. Нацрта закона предвиђено је да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а одредбе члана 1. став (2), члана 8. ст. (2) и (4), члана 9., члана 11. став (2), члана 12. ст. (2), (3) и (5), члана 14., члана 15. ст. (1) и (3), члана 17. ст. (2) и (3), члана 19., члана 20., члана 22., члана 23. став (3), члана 24. став (2), члана 28. став (4), члана 37., члана 38., члана 40., члана 44., члана 45., члана 46., члана 48. став (2) и члана 49. ст. (2), (3), (6) и (7) почињу да се примењују дана 01.02.2024. године.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна финансијска средства из буџета Републике Србије са раздела 15 – Министарство унутрашњих послова.